

ANTOON, MAARTEN EN PIETER ROEGIERS SCHILDERS TE BRUGGE IN DE 16DE EEUW

A. SCHOUTEET (†)^o

Antoon Roegiers, omstreeks 1490 geboren, werd vrijmeester-schilder te Brugge op 19 november 1518. Ongeveer één jaar later, op 1 november 1519, aanvaardde hij als zijn leerknapp Andries Baroen, zoon van Andries, over wie hij na het afsterven van diens vader tevens als voogd zou aangesteld worden. Van deze Andries Baroen wordt verder niets vernomen; wij weten dus niet of hij zijn leertijd volledig heeft uitgedaan noch of hij ooit meester-schilder geworden is. Tussen meester en leerknapp moeten familiale betrekkingen bestaan hebben, want de voogden over minderjarigen werden te Brugge onder de meest nauwe verwanten verkozen.

Antoon Roegiers bleef tot zijn dood te Brugge gevestigd; hij overleed omstreeks 1556, zodat hij gedurende achtentertig jaar zijn beroep als meester heeft uitgeoefend. Van 1536 tot 1541 zien wij hem geregeld een of meer stallen of standplaatsen in het "pand" huren om er tijdens de Brugse jaarmarkten zijn schilderijen te koop te stellen. Samen met zijn vakgenoten of gildebroeders, Adriaan van Temseke, Joost Verbeke, Simon Puseel, Bartholomeus le Roy, Jacob Meeze, Dirk Claeboud, Frans Tancre en Mathijs van Assenede, die samen een "compagnie" hadden gevormd, nam Antoon Roegiers deel aan de aanbesteding van versieringswerken, welke door de Brugse stadsregering op 4 juli 1549 werden uitgeschreven in verband met de Blijde Inkomst van prins Filips, de latere koning Filips II van Spanje, die op 21 juli te Brugge plaats had. Ten slotte vernemen wij uit een document dd. 15 november 1554, dat Antoon Roegiers een huis aan de westzijde van de Jan Miraalstraat in eigendom bezat ¹.

^o Wijlen ere-stadsarchivaris van Brugge.

1. Over Antoon Roegiers zie: C. VANDEN HAUTE, *La corporation des peintres de Bruges*, Brugge-Kortrijk, z.j., blz. 62a, 79a, 201b; A. SCHOUTEET, *Documenten in verband met de Brugse schilders uit de XVIe eeuw*, in *Belgisch Tijdschrift voor Oudheidkunde en Kunstgeschiedenis*, dl. XXVII (1958), blz. 182-183; Brugge, Stadsarchief, r. 173: *Overleg*, 1548-1557, nr. 16: "Actum VIIIe de juillet XV^vLV. ...Anthuenis Roegier, oudt LXV jaeren of daeromtrent, ... vrije schilder van zynen ambochte"; Brugge, Stadsarchief, r. 216: *Stadsrekeningen*, fol. 38v., 1536-37, fol. 36v., 1537-38, fol. 39, 1538-1539, fol. 39, 1539-40, fol. 37v., 1543-44, fol. 39v., 1540.

Ongetwijfeld is Antoon Roegiers de vader van Pieter en Maarten Roegiers, die eveneens meesters-schilder te Brugge geweest zijn. Pieter, in 1527 geboren, was zesenvestig jaar oud toen hij op 1 december 1562 meester-schilder te Brugge werd. In een akte dd. 4 maart 1564, dus nog geen twee jaar later, wordt hij reeds onder de ouderlingen van het ambacht van de beeldmakers en de zadelmakers gerekend. Verder wordt over hem niets meer vernomen, ook niet in de gildeboeken, zodat men veilig mag aannemen dat hij Brugge om de een of andere reden zal verlaten hebben ².

Betreffende Maarten Roegiers weten wij alleen dat hij op Sacramentsdag (26 mei) 1571 als vrijmeester-schilder in het ambacht van de beeldmakers en de zadelmakers werd opgenomen en wellicht nog in de eerste helft van de zeventiger jaren, vermoedelijk te Brugge, overleed ³.

2. Over Pieter Roegiers zie : C. VANDEN HAUTE, *a.w.*, blz. 90b; W.H.J. WEALE, in *Le Beffroi*, tom. II, Brugge, 1864-65, blz. 258.

3. Over Maarten Roegiers zie : C. VANDEN HAUTE, *a.w.*, blz. 92a, 202b.

BIJLAGEN

1.

1523 november 19. - *Gislenus van Male, metselaar, en Antoon Roegiers, schilder, worden aangesteld tot voogden over de drie minderjarige kinderen van wijlen Andries Baroen en zijn echtgenote Barbara.*

Ghelein van Male, maetsenare, ende Antheunis Rogiers, schildere, juraverunt tutores van Copkin, Andriesekin ende Babekin, Andries Baroens kindren by Babe, uxor. Actum den XIXen in novembre [1523], present : d'heeren Joos de Brune, overzienre, Vlmincpoorte ende Steenhuuse, scepenen.

- Brugge, Stadsarchief, r. 205: *Wezerij voogdijschappen*, 1519-1531, fol. 221, nr. 6.

2.

1523 augustus 8. - *In vervanging van Willem Gautier wordt Antoon Roegiers aangesteld tot voogd over de drie minderjarige kinderen van Andries Baroen en zijn echtgenote Barbara.*

Anthuenis Rogier, oudegrauwerckere, juravit tutor in stede van Guillame Gautier, verlaten, quia by provisiën, met Ghelein van Malen, maetsenare, te vooren voochd van Driesekin, Copkin ende Babekin, Adnries Baroens kindren by Barbele, uxor. Actum den VIIIen in ougst [XV^oXXIII], present : d'heeren Joos de Brune, overzienre, Vlamincoorte ende Venduel, scepenen⁴.

- *Ibidem*, fol. 222v., nr. 6.

3.

1524 maart 3. - *In vervanging van Antoon Roegiers, de schilder, wordt Willem Gautier aangesteld tot voogd over de minderajrige kinderen van wijlen Andries Baroen.*

Willem Gautier, oudegrauwerckere, juravit tutor in stede van Anthuenis Rogiers, verlaten quia partie, met Ghelein van Male, te vooren voochd van

4. Deze aantekening schijnt niet zeer betrouwbaar. Niet enkel wordt, blijkbaar verkeerdelijk, aangegeven dat Antoon Roegiers een oudegrauwwerker was, maar blijkens de volgende hier afgedrukte akte werden Antoon Roegiers en Gislenus van Male pas op 19 november 1523 voor het eerst als voogden aangesteld.

Andriesekin, Copkin ende Babekin, Andries Baroens kindren by Barbele, uxor. Actum den IIIen dach van maerte [XV^cXXIII], present, d'heeren Joos de Brune, overzienre, Steenhuuse ende Helst [scepenen] ⁵.

- *Ibidem*, fol. 221v., nr. 5.

4.

1524 oktober 17. - *In vervanging van Andries Baroen, overleden, wordt Antoon Roegiers, de schilder, benoemd tot voogd over Jacob, de minderjarige zoon van Paulus Baroen en zijn echtgenote Barbara Bekaert.*

Anthoone Rogier, schildre, juravit tutor in stede van Andries Baroen, overleden, met Adriaen Bekaert, te vooren voochd van Coppin, Pauwels Baroens zuene by Barbele Bekaerts, uxor. Actum den XVIIen in octobre XXIII, present : d'heeren Cornelis Bavelare, raed, Berghe ende Themseke, scepenen.

- *Ibidem*, fol. 253v., nr. 2.

5.

1554 november 15. - *Ten overstaan van schepenen van Brugge doen Maarten Rooker en zijn echtgenote Louise de Wulf aan Catharina Crayloo de overdracht van de eigendom van een huis aan de westzijde van de Jan Miraalstraat te Brugge, naast het huis van de schilder Antoon Roegiers.*

Pringheel, Ancheman, XV [novembre 1554]. - Dat quamen voor ons als voor scepenen Maertin Rooker, de minstruel, ende ver Lyose de Wulf, zyn wyf, als erfachtich ende proprietarissen zynde van den parcheele van huuse hiernaer verclaerst, alzo ons scepenen vors. dat bleec ende kennelic ghemaect was by eenen chaerter van ghiften in daten van den zesten daghe van september XV^c vierenvetich, gheteekent onder de ploy *J. Overdyle*, die wy scepenen voors. ten passerene van desen zaghen ende hoorden lesen, dewelcke comparanten gaven halm ende wettelicke ghifte Katheline van Crayloo, fila Aernoud, van eenen huuse met datter toebehoort, staende te voorhoofde in 's Heer Jan Admiraelstrate bachten den cloostre van den Augustynen, an de westzyde van der strate, naeste der poorte ende erve wylen toebehoorende den hoirs van der weduwe van Meetkerke, an de zuudzyde an d'een zyde, ende den huuse toebehoorende Anthuenis Roegiers, de schildere, an de noordzyde an d'ander zyde...

5. Het waren Willem Gautier en Gislenus van Male die op 31 oktober 1524 de aangifte van het vaderlijk versterf van hun pupillen bij de Brugse weeskamer deden. Vgl. Brugge, Stadsarchief, r. 208 : *Wezengoederen*, Sint-Niklaaszestendeel 1514-1538, fol. 152.

- Brugge, Stadsarchief, r. 198 : *Klerken van de Vierschaar*, protocol van Jan van Overdyle, blz. 723.

6.

1573 juni 20. - *Naar aanleiding van het overlijden van Hans de Ghezelle ingevolge een opgelopen verwonding, wordt Pieter Roegiers, de schilder, door het stedelijk gerecht van Brugge onderhoord en legt de hiervolgende verklaring af.*

Gheedt den XXIIen in wedemaendt LXXIII, present Sproncholf. - Pieter Rogiers, schildere, oudt XLVI jaeren, verclaersde hoe hy 's donderdachs den vierden dach van wedemaend XV^eLXXIII gheweest heeft in een taveerne, ghenaempt *Sinte Quintin*, by den Oudenzack in Brugghe, alwaer hy quam naer de noene ontrent den twee hueren ende in 't hof commende vant daer Jan de Ghast, cuupere, met Jan Verhouve ende Hans de Ghezelle ende ghesien dat de voorn. Hans ghync over andere ghelaghen ende aldaer verhaelt hoe hy de nacht ende den dach te vooren gheweest hadde metten zelve Jan Verhouve in anderen taveernen...

- Brugge, Stadsarchief, r. 191 : *Schouwboek*, 1553-1584, fol. 310.

